УДК 378.1:004

DOI 10.33251/2522-1477-2021-10-114-120

ЛЕЩЕНКО Геннадій Анатолійович,
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри пошуку, рятування, авіаційної безпеки та
спеціальної підготовки, Львівська академія
Національного авіаційного університету
ORCID 0000-0001-9780-060x

ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглянуто окремі питання проблеми переходу закладів освіти від традиційного до дистанційного навчання. Проаналізовано процес підготовки науково-педагогічних працівників до роботи в системі дистанційного навчання. Проведено дослідження з визначення професійно важливих якостей викладачів дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, тьютор, курси підвищення кваліфікації, освітній процес, професійно важливі якості.

Постановка проблеми. В епоху інформаційного суспільства володіння і швидкий обмін інформацією для прийняття правильних рішень, постійне оперативне оновлення знань, формування потреби в самостійному оволодінні ними відіграють ключову роль в професійному та особистому розвитку сучасного фахівця. Інформатизація, як провідна тенденція соціально-економічного прогресу розвинених країн, є об'єктивним процесом в усіх сферах людської діяльності, в тому числі в освіті. Інформатизація освіти представляє собою систему методів, процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, зберігання, поширення та використання інформації в інтересах її споживачів. Метою інформатизації освіти є глобальна інтенсифікація інтелектуальної діяльності за допомогою нових інформаційних технологій.

Важливим напрямком реформування системи освіти, що надає можливість людині отримати не лише основну, а й додаткову освіту, є дистанційне навчання. Важливо зазначити, що дистанційне навчання не заперечує існуючі на теперішній час освітні тенденції та технології, форми та методи навчання. Насамперед, воно має інтегруватися в ці системи доповнюючи, розвиваючи і розширюючи їх можливості.

Доцільність проведеного дослідження обумовлена низкою суперечностей між глобальними потребами освітньої галузі і локальними проблемами, що постають перед викладачами під час роботи в дистанційному форматі навчання. Адже, на теперішній час, фактично відсутня система практичної підготовки викладачів, не розроблено критерії їх готовності (предметної, технічної, психологічної) до роботи в системі дистанційного навчання. Окрім того, значна кількість викладачів освітніх закладів, котрі так чи інакше впроваджують технології дистанційного навчання, не достатньо ознайомлені з його специфікою і працюють за традиційними схемами. Тому однією з основних суперечностей, на нашу думку, є те, що обґрунтування теоретико-методологічних основ розвитку професійної компетентності, вдосконалення педагогічної майстерності педагога безперечно різносторонньо збагачують тематику наукових досліджень, проте питання підготовки викладачів, здатних ефективно перетворювати інформаційно-комунікативний простір, продукувати нові способи педагогічної взаємодії в електронних платформах, розробляти дистанційні курси й виконувати роль тьюторів у процесі дистанційного навчання залишається відкритою проблемою як для науки, так і для педагогічної практики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науково-методичні основи дистанційного навчання знаходяться в фокусі досліджень науковців: О. Андрєєва,

Х. Беккера, Р. Бергера, Н. Жевакіної, В. Олійника, Є. Полат, С. Калашнікової, Г. Кравцова, В. Кухаренка, П. Стефаненка, Ж. Таланової, Б. Шуневича та ін. Проте, незважаючи на велику кількість наукових досліджень, сучасна дистанційна освіта в Україні нагадує традиційне заочне навчання, без застосування всіх можливостей принципово нових форм і методів навчання. Недостатньо науково обґрунтованими залишаються, передусім, й засади практичної підготовки викладачів ЗВО до роботи в умовах дистанційного навчання.

Мета статті – визначити провідні аспекти проблеми підготовка науково-педагогічних працівників до роботи в системі дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку із суспільними процесами інформатизації та глобалізації, підвищення динаміки соціально-економічного розвитку суспільства відбувається модернізація вищої школи, яка тісно пов'язана із підготовкою науково-педагогічних кадрів, від наукової та професійно-педагогічної компетентності яких залежить формування нових поколінь фахівців [3].

Проблема підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів завжди була однією з ключових проблем системи освіти України. Проте, карантинні обмеження на фоні пандемії COVID-19 та пов'язаний з цим вимушений перехід закладів освіти на дистанційну форму навчання актуалізував проблему підготовки викладачів саме до цього виду освітньої діяльності, оскільки підготовку людей з різними когнітивними здібностями, інтересами, мотивацією, врахування особистісних особливостей тих, хто навчається, а також специфіки навчання в дистанційній формі може здійснити ефективно лише спеціально підготовлений викладач.

Проведений аналіз літературних джерел з теоретичних основ дистанційного навчання, узагальнення практичного досвіду його організації і реалізації, дозволили визначити дефініцію «дистанційне навчання» як самостійний вид навчання в дидактиці, в основі якого лежить міжособистісна індивідуалізована взаємодія за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій, при територіальній роз'єднаності суб'єктів навчання.

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточення та у відносно автономному темпі. Варто врахувати також і нижчу вартість такого навчання, оскільки відпадає потреба в оренді приміщень, оплаті значної кількості персоналу та економії часу [1].

Проте, система дистанційного навчання має і недоліки. По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань все ж таки проводиться на очній сесії. Крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет зв'язку. І найголовніше, при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом [4].

При тривалому дистанційному навчанні студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення. Разом з тим, така форма навчання потребує свідомого і мотивованого підходу до отримання освіти. Можливість навчатися у зручний час може перетворитися не на систематичне навчання, а на постійну прокрастинацію цього виду діяльності. Саме тому дистанційна форма потребує особливої самоорганізованості та вміння розрахувати свій час [2].

Дистанційне навчання ґрунтується на низці психолого-педагогічних принципів, а саме: принцип активності і самостійності; принцип кооперативної діяльності суб'єктів навчання з планування, організації, оцінювання і корекції освітнього процесу; принцип рефлексивності; принцип модульно-блочного структурування змісту освітнього контенту; принципи діалогічності, проблемності та практичної спрямованості змісту і характеру взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Складовими дистанційного навчання є три основних компонента: технічний (комп'ютерна техніка), навчально-методичний (мультимедійні курси з дисциплін, презентації тощо) і, власне, викладачі, що здійснюють діяльність в режимі дистанційного навчання.

Визначення дистанційного навчання як порівняно нової форми навчання, що стала поширеною і включена, поруч із традиційним, відносно недавно в освітній процес ЗВО, в якій діяльність педагога зорієнтована на створення сприятливих умов для ефективного процесу саморозвитку студентів, актуалізує потребу здійснення підготовки викладачів конкретно до такого виду освітньої діяльності [5].

Підготовку викладачів до роботи в системі дистанційного навчання ми визначаємо як цілеспрямований процес оволодіння комплексом знань, умінь, навичок, настанов, а також розвитку та саморозвитку професійно значущих якостей, необхідних для ефективного здійснення даного виду діяльності за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій. Результатом такої підготовки є сформована готовність викладача (технічна, предметна, психологічна) до тьюторської діяльності.

Підготовка науково-педагогічних працівників до роботи в системі дистанційного навчання має певні складнощі, обумовлені поліфункціональністю даної діяльності. Організації, що покладають на себе таке завдання, мають вирішити достатньо складне завдання. Вони повинні навчити сформованого фахівця, який вже має знання в певній вузькій професійній галузі навичкам і вмінням, що дозволяють виступати в якості наставника, психолога, організатора, особистості, здатної впроваджувати педагогічні технології, управляти їх якістю, реалізовувати комплекс дидактичних задач; при цьому – володіти в достатньому обсязі знаннями комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, бути готовим до засвоєння нових інформаційних технологій тощо.

Системне рішення даного питання можливе за умови залучення до такої роботи широкого кола фахівців-практиків з різних галузей знань: педагогіки, психології, ІТ, освітнього менеджменту, економіки тощо.

Підготовку викладачів до роботи в умовах дистанційного навчання доцільно здійснювати в рамках курсів підвищення кваліфікації. Для ефективної їх організації доцільно визначити деякі типологічні ознаки: дидактичні цілі (базовий рівень, просунутий рівень, поглиблений рівень, професійно-профільний рівень; характер керівництва навчальним процесом (самостійне індивідуальне завдання, робота під керівництвом викладача, змішаний); тематика (цільові тематичні, інтегровані); структура (модульні, однорідні); інтерактивність (інтерактивні, неінтерактивні); технологічна основа переважного використання (лише електронна пошта; електронна пошта, інформаційні інтернет-ресурси; електронна пошта, он-лайн конференції, вебінари; комплексне застосування різних ІТ).

При розробці курсів підвищення кваліфікації для викладачів дистанційного навчання доцільно враховувати специфіку, а також цілі і завдання, що стоять перед ЗВО, де працюють викладачі. Розробники таких курсів, зазвичай, також є викладачами, що працюють в системі дистанційного навчання, тому є обізнаними з базовими потребами та специфікою діяльності різних категорій педагогічних працівників.

Найбільш поширеними і базовими для всіх педагогів, які збираються працювати або вже працюють в системі дистанційного навчання, незалежно від рівня освітньої установи є як очні, так і дистанційні курси для початкового і просунутого навчання по застосуванню нових педагогічних технологій і засобів ІТ. Без цього робота в галузі викладання в системі дистанційного навчання неефективна.

Підготовка кваліфікованих викладачів, які володіють навичками організації навчально-пізнавальної діяльності в системі дистанційного навчання, може здійснюватися через он-лайн курси, пропонувані окремими освітніми закладами (наприклад, ДЗВО «Університет менеджменту освіти») або в самому навчальному закладі за місцем роботи викладача, що представляється нам більш доцільним. Підготовка викладачів може включати в себе наступні модулі: основи інформатики; робота в обчислювальних мережах; особливості та технології дистанційного навчання; розробка навчальних матеріалів в електронному вигляді; складання тестів і організація контролю в системі дистанційного навчання тощо.

Специфіка дистанційного навчання (значна роль комп'ютерних комунікацій, велика частка самостійної роботи студентів, особливості спілкування на відстані тощо) обумовлює

специфічні ролі, функції, вимоги до викладача в дистанційному навчанні. В системі дистанційного навчання закріпився термін «тьютор» (від англ. tutor – наставник, керівник групи студентів, тренер). Тьютор – викладач-консультант, наставник, керівник навчальної групи, що вивчає певний курс; займається методичною підготовкою і проводить групові заняття-практикуми (тьюторіали), надає допомогу у виконанні атестаційних робіт, перевіряє і оцінює їх; проводить консультації та надає психологічну і педагогічну підтримку. Природно, що вимоги, котрі пред'являються до тьютора системою дистанційного навчання, відрізняються від тих, яким повинен відповідати традиційний викладач як по особистісним якостям, так і за способом навчання.

У процесі дистанційного навчання тьютору доводиться взаємодіяти з різними учасниками освітнього процесу, в тому числі:

- з авторами (розробниками) навчальних курсів (при виникненні будь-яких питань щодо змісту матеріалу, що вимагають компетентних роз'яснень, якщо знань тьютора мало);
- технічними фахівцями (наприклад, програмістами, системними адміністраторами);
- менеджерами курсів (допомагає вирішувати поточні адміністративні питання, складає графік проведення тьюторіалів, конференцій тощо);
- студентами (як індивідуально, так і з усією групою).

Проте, найважливішою ланкою курсів, що забезпечує якість і ефективність освітнього процесу, є викладач. Наскільки він сам добре взаємодіє з колегами, слухачами, знає навчальний матеріал, володіє ситуацією, освічений і грамотний – залежить ефективність дистанційної освіти.

У зв'язку з тим, що викладачеві-розробнику навчального курсу нерідко доводиться самому здійснювати процес дистанційної освіти, додатково до своєї базової спеціальності (наприклад, якщо він має багаторічний досвід роботи в сфері традиційної освіти) він повинен оволодіти тими навички та вміння, без яких неможливо здійснення дистанційного навчання. Нерідкі випадки, коли розробником курсу є одна людина (або група людей), а реалізацією його на практиці займається інша: в такій ситуації прийнято говорити про діяльність викладача-консультанта/тьютора. У будь-якому випадку педагог, який проводить заняття в дистанційній формі, виступає в цій якості. Тобто, до його функції належить повний супровід процесу освіти і всього змісту курсу; роль радника-консультанта, технолога, координатора, експерта, дослідника, проектувальника, менеджера, адміністратора.

У роботі викладачів в системі дистанційного навчання окрім знань, вмінь і навичок важливе місце ми відводимо професійно значущим якостям. Вони відіграють важливу роль в процесі педагогічної діяльності. На нашу думку, розвиток професійно значущих якостей педагогів є важливою умовою їх фахового становлення, що, по великому рахунку, зумовлюють рівень виконання ним своїх професійних функцій.

З огляду на специфіку педагогічної діяльності у дистанційному навчанні, вважаємо, що під професійно значущими якостями викладача дистанційного навчання необхідно розуміти інтегративну характеристику, що включає в себе сукупність певних професійно і особистісно необхідних якостей, функціонально задіяних в процесі реалізації освітніх завдань при дистанційному навчанні.

Викладач повинен володіти певною системою професійно значущих якостей, щоб ефективно виконувати свої функції. Для цього необхідно формувати і розвивати ці якості у майбутнього педагога в педагогічному вузі, а у працюючого педагога – в системі підвищення кваліфікації й стимулювати їх до самостійного розвитку і формування професійно значущих якостей.

У нашому дослідженні ми спираємося на положення про те, що професійно значущі якості викладачів формуються нерівномірно, гетерохронно. Однак, керуючи цим процесом, професійно значущі якості можна розвинути до необхідного рівня. Тут викладач виконує декілька ролей. Він є і носієм вже засвоєних професійно значущих якостей, і об'єктом впливу ззовні, і суб'єктом, активно перетворює себе і власну педагогічну позицію.

Аналіз педагогічної практики засвідчує, що на теперішній час не варто розраховувати на швидке залучення до педагогічної діяльності в дистанційне навчання великої кількості педагогів, що володіють комплексом професійно значущих для даної педагогічної реальності якостей. Ці якості необхідно формувати і розвивати їх як у фахівців, які вже працюють, так і у майбутніх фахівців, які проходять навчання в ЗВО для роботи в дистанційному навчанні. В ідеалі, ці якості необхідно розвивати в період навчання у ЗВО, готувати професійні кадри до педагогічної діяльності в нових умовах сучасного інформаційного суспільства. Проте, на сьогоднішній день жоден педагогічний ЗВО не готує викладачів дистанційного навчання в рамках вищої педагогічної освіти

Незважаючи на це, в рамках курсів підвищення кваліфікації, як зазначалося вище, підготовка викладачів (тьюторів) дистанційного навчання проводиться цілою низкою закладів.

Аналіз програм курсів підвищення кваліфікації, пов'язаних з підготовкою до діяльності в дистанційному навчанні показав, що в процесі їх викладання професійно значущі якості викладача дистанційного навчання або не формуються взагалі, або формуються на недостатньому рівні. На наш погляд, це пов'язано з тим, що даний процес на сьогоднішній день ще не є завданням жодного із запропонованих курсів підвищення кваліфікації.

На наш погляд, подібні курси підвищення кваліфікації концентрують свою увагу виключно на підготовці викладача до виконання певного набору дій, не враховуючи необхідність у формуванні професійних якостей, вкрай необхідних викладачеві в процесі роботи в дистанційному навчанні.

Разом з тим усвідомлюючи, що за час, котрий відводиться на різні курси підвищення кваліфікації з підготовки до роботи в дистанційному навчанні, сформувати професійно значущі якості практично неможливо, одним з пріоритетних завдань таких курсів вважаємо розроблення індивідуальної програми саморозвитку таких якостей у викладачів. Можливо навіть, що певний курс буде підпорядковано саме цій основній меті.

Грунтуючись на аналізі теорії і практики дистанційного навчання, на деякому особистому досвіді в реалізації дистанційного навчання, на аналізі професійно значущих якостей викладача в широкому сенсі, запропонованих різними авторами, нами було проведено опитування викладачів Льотної академії Національного авіаційного університету (21 особа) з метою оцінити значущість пропонованих якостей викладачів для ефективної реалізації процесу дистанційного навчання. Даний перелік включає 39 професійно значущих якостей викладача дистанційного навчання: активність, аналітичність мислення, комунікабельність, гнучкість мислення, дисциплінованість, доброзичливість, довготривала пам'ять, оперативна пам'ять, оптимізм, організаторські здібності, ініціативність, інформаційна грамотність, комп'ютерна грамотність, вмотивованість, спостережливість, наполегливість, винахідливість, загальна ерудованість, організованість, відповідальність, педагогічна рефлексія, педагогічний такт, педагогічне передбачення, професійна мобільність, професійна ерудованість, психічне здоров'я, психологічна гнучкість, працездатність, розподіл уваги, самокритичність, самостійність, прагнення до саморозвитку, толерантність, вимогливість, стійкість уваги, цілеспрямованість, чуйність, емоційна стійкість, емпатійність.

Респонденти мали проранжувати запропоновані якості викладача дистанційного навчання в порядку убутання значущості (найбільш значуща якість, дуже значуща якість, значуща якість, менш значуща, не є значущою). Із запропонованих нами в опитувальнику професійно значущих якостей викладачів дистанційного навчання до розряду «не є значущою» віднесено три якості (оптимізм, чуйність, емпатійність) за результатами відповідей лише одного респондента, що свідчить про те, що запропоновані професійно значущі якості нами обрані вірно, і що для викладача дистанційного навчання розвиток саме цих якостей є необхідним компонентом процесу професійного становлення.

Дане дослідження дозволило з повного переліку якостей виділити професійно значущі якості, що є для викладача дистанційного навчання «найбільш значущими». Даний список включає наступні 19 якостей: організаторські здібності, інформаційна грамотність, комп'ютерна грамотність, комунікабельність, доброзичливість, оперативна пам'ять,

ініціативність, спостережливість, педагогічна рефлексія, психологічна гнучкість, професійна мобільність, розподіл уваги, стійкість уваги, цілеспрямованість, емоційна стійкість, прагнення до саморозвитку, відповідальність, організованість, самостійність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вище викладене спонукає до висновку, що, як і в кожній формі отримання знань, у дистанційній, окрім переваг, є і свої недоліки. Проте їх подолання є можливим завдяки напрацюванню практики застосування цієї форми не лише як допоміжної або альтернативної, а як рівної традиційній формі здобуття освіти. Одним з необхідних завдань вирішення даної проблеми є підготовка викладацького складу до такого виду діяльності. Зважаючи на викладене, можна спрогнозувати певні тенденції розвитку дистанційного освіти, а саме: збільшення кількості відкритих дистанційних курсів, розробка програм дистанційного навчання, комбінування переваг та взаємодоповнення дистанційного навчання й традиційної форми освіти тощо.

Перспективами подальших досліджень вважаємо необхідність розробки технології формування професійно важливих якостей викладачів дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології*: кол. монографія. Київ: Атіка, 2015. С. 77–140.
2. Власенко І. Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.)*. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 12–14.
3. Козлакова Г. О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід: монографія. Київ: Ін-т вищ. освіти АПН України, 2002. 231 с.
4. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації. *Шлях освіти*. 2012. № 4 (46). С. 38–41.
5. Лещенко Г. А. Викладач-тьютор як суб'єкт дистанційного освітнього процесу у вищій школі. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки*. 2017. Вип. 2. С. 57–62.

References

1. Bykov, V.Yu. (2015). Dystantsiine navchannia v krainakh Yevropy ta SShA i perspektyvy dlia Ukrainy [*Distance learning in Europe and the USA and prospects for Ukraine*]. Informatsiine zabezpechennia navchalno-vykhovnoho protsesu: innovatsiini zasoby i tekhnolohii: kol. monohrafiia. Kyiv: Atika, S. 77-140. [in Ukrainian].
2. Vlasenko, I.H. (2017). Vprovadzhennia dystantsiinoho navchannia – vymoha suchasnosti [*The introduction of distance learning is a requirement of modernity*]. Dystantsiine navchannia yak suchasna osvitnia tekhnolohiia: materialy mizhvuzivskoho vebinaru (m. Vinnytsia, 31 bereznia 2017 r.). Vinnytsia: VTEI KNTEU, S. 12-14. [in Ukrainian].
3. Kozlakova, H.O. (2002). Informatsiino-prohramne zabezpechennia dystantsiinoi osvity: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid [*Information and software of distance education: foreign and domestic experience*]: monohrafiia. Kyiv: In-t vyshch. osvity APN Ukrainy, 231 s. [in Ukrainian].
4. Klokar, N. (2012). Metodolohichni osnovy zaprovadzhennia dystantsiinoho navchannia v systemi pidvyshchennia kvalifikatsii [*Methodological bases of introduction of distance learning in the system of advanced training*]. Shliakh osvity. № 4 (46). S. 38-41. [in Ukrainian].
5. Leshchenko, H.A. (2017). Vykladach-tiutor yak subiekt dystantsiinoho osvitnoho protsesu u vyshchii shkoli [*Teacher-tutor as a subject of distance educational process in higher school*]. Naukovyi visnyk Lotnoi akademii. Seriia: Pedagogichni nauky. Vyp. 2. S. 57-62. [in Ukrainian].

LESHCHENKO Hennadii, doctor of pedagogical sciences, professor, Head of the Department of Search, Rescue, Aviation security and special training, Flight Academy National Aviation University.

PREPARATION OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORKERS FOR WORK IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

Abstract. *The article deals with the problem of improving the quality of education on the basis of introduction into the educational process of distance learning. It is determined that distance education is a kind of educational system, which uses mainly remote learning technologies and educational process organization, or one of the forms of obtaining education, in which the mastery of one or another of its levels in one or another specialty is carried out in the process of distance learning. Factors that contributed to the emergence of forms of distance education are: globalization, increasing the dynamics of socio-economic development of society, the emergence of new needs of those who study, and the development of information and communication technologies, their full implementation in virtually all spheres of human life, the need for wide application in educational Practice as a means of learning and subject of study. It is established that the effectiveness of distance learning depends on the professional training of the teacher-tutor as a subject of the educational process. The process of training the tutors focuses on the development of their communicative, analytical, reflective skills and psychological readiness to work in the virtual space, the skills of facilitation, that is, the establishment and maintenance of information links and interaction between the listeners and other participants in the system of distance education, the regulation of various problems, conflict resolution, adaptation of listeners to a new form of learning. The author stresses that the main problems of the creation and implementation of distance learning systems are computer-technological, organizational-managerial, psychological and pedagogical, financial-economic and normative-legal. Along with the awareness of the need for an integrated and balanced solution to each of these problems, one should highlight the psychological and pedagogical as such, the theoretical and practical solution of which today is the task of the most complex, to the required boundary is not defined and therefore not properly resolved. The conceptual foundations of practical implementation of the model of training of teachers of higher education and designing the routes of their professional training for the implementation of distance learning are determined.*

Key words: distance learning, tutor, advanced training courses, educational process, professionally important qualities.

Одержано редакцією: 13.08.2021 р.
Прийнято до публікації: 25.08.2021 р.